

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ У ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

ГЕНДЕРНИЙ ПОРТРЕТ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

СТАТИСТИЧНИЙ ЗБІРНИК

Ужгород 2016

ПЕРЕДМОВА

Статистичний збірник "Гендерний портрет Закарпатської області" підготовлено на основі актів цивільного стану про народження та смерть, талонів реєстрації місця проживання та зняття з реєстрації місця проживання, даних статспостережень за формами: РЧН 1-2 "Розрахунок чисельності населення", ПРН "Природний рух населення", 85-к "Звіт про діяльність дошкільного навчального закладу", 76-РВК "Зведений звіт денних загальноосвітніх навчальних закладів", 3 (профтех) "Зведений звіт про контингент учнів та слухачів професійно-технічних навчальних закладів", 2-3 нк "Звіт вищого навчального закладу", 1-ПВ "Звіт з праці", 9-ДС "Звіт про кількісний та якісний склад державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування", 2-ВІЛ/СНІД "Звіт про осіб із станом та хворобами, що зумовлені вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ)", 7 "Звіт про захворювання на злоякісні новоутворення", 8 "Звіт про захворювання на активний туберкульоз", 9 "Звіт про захворювання, які передаються переважно статевим шляхом, грибкові шкірні хвороби та коросту", 11 "Звіт про захворювання та контингент осіб, які мають розлади психіки та поведінки внаслідок уживання психоактивних речовин", 360 "Звіт про результати боротьби зі злочинністю у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів", 1 "Єдиний звіт про кримінальні правопорушення", 7 "Звіт про склад засуджених", 2-ФК "Звіт з фізичної культури і спорту", 5-ФК "Зведений звіт про діяльність дитячо-юнацьких спортивних шкіл (спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву) ".

Пропоноване видання містить широкий спектр показників, які характеризують демографічний стан області, захворюваність населення, зайнятість та безробіття, освітній рівень населення та злочинність.

Для кращого сприйняття пропонованої теми, збірник ілюстровано графіками та діаграмами, приведено короткий аналітичний огляд. У кінці вміщено визначення основних термінів і понять.

Видання розраховане на керівників місцевих органів державної влади, органів місцевого самоврядування, а також працівників соціальних служб, громадських організацій та інших осіб, яких цікавлять гендерні особливості населення Закарпаття.

ЗМІСТ

Передмова	3
Скорочення	4
Умовні позначення	4
1. ДЕМОГРАФІЧНІ ПОКАЗНИКИ	9
1.1. Динаміка чисельності постійного населення за місцем проживання	10
1.2. Динаміка чисельності постійного населення за статтю.	10
1.3. Динаміка кількості постійного населення України за регіонами	11
1.4. Розподіл постійного населення за статтю за регіонами України.....	12
1.5. Розподіл постійного населення за статтю по містах та районах	15
1.6. Чисельність постійного населення за статтю та окремими віковими групами за регіонами України.....	18
1.7. Розподіл постійного населення за статтю та окремими віковими групами по містах та районах.....	21
1.8. Питома вага окремих вікових груп у загальній чисельності населення	24
1.9. Розподіл постійного населення за статтю і віком	25
1.10. Середній вік населення по містах та районах.....	26
1.11. Середній вік жінок та чоловіків	27
1.12. Середня очікувана тривалість життя	27
1.13. Розподіл осіб, які зареєстрували шлюб, за віковими групами	28
1.14. Розподіл осіб, які зареєстрували шлюб, за віком та дошлюбним станом у 2015 році	29
1.15. Динаміка шлюбів та розлучень.....	29
1.16. Динаміка розподілу розлучень за тривалістю шлюбу	30
1.17. Розподіл розлучень за кількістю спільних дітей по містах та районах у 2015 році	30
1.18. Склад домогосподарств у 2014 році	31
1.19. Середнє число дітей, народжених жінкою протягом життя	31
1.20. Кількість народжених, померлих та природний приріст	32
1.21. Розподіл народжених за статтю по містах та районах у 2015 році	32
1.22. Кількість народжених дітей жінками, які не перебували у зареєстрованому шлюбі, по містах та районах у 2015 році	33
1.23. Динаміка кількості народжених дітей жінками, які не перебували у зареєстрованому шлюбі	34
1.24. Померлі за основними причинами смерті	35
1.25. Смертність дітей у віці до 1 року	37
2. ОСВІТА	38
2.1. Контингент дітей у дошкільних навчальних закладах.....	40
2.2. Розподіл дітей за статтю у дошкільних закладах Західного регіону у 2015 році	40
2.3. Кількість дітей у дошкільних навчальних закладах за статтю, віком та типом закладів у 2015 році.....	41
2.4. Кількість дітей у дошкільних навчальних закладах за статтю та віком по містах та районах у 2015 році.....	41
2.5. Контингент учнів, слухачів та студентів, які навчалися у навчальних закладах різного ступеня освіти.....	43

2.6.	Розподіл учнів денних загальноосвітніх навчальних закладів за групами класів по Західному регіону	44
2.7.	Розподіл дітей за статтю у денних загальноосвітніх навчальних закладах Західного регіону	44
2.8.	Розподіл учнів денних загальноосвітніх навчальних закладів за групами класів по містах та районах	45
2.9.	Кількість дівчат у денних загальноосвітніх навчальних закладах по містах та районах	46
2.10.	Кількість хлопців у денних загальноосвітніх навчальних закладах по містах та районах	47
2.11.	Кількість дівчат у денних міських загальноосвітніх навчальних закладах по містах та районах	48
2.12.	Кількість хлопців у денних міських загальноосвітніх навчальних закладах по містах та районах	49
2.13.	Кількість дівчат у денних сільських загальноосвітніх навчальних закладах по містах та районах	50
2.14.	Кількість хлопців у денних сільських загальноосвітніх навчальних закладах по містах та районах	51
2.15.	Віковий склад учнів денних загальноосвітніх навчальних закладів.....	52
2.16.	Віковий склад дівчат денних загальноосвітніх навчальних закладів.....	52
2.17.	Розподіл студентів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації за статтю	53
2.18.	Розподіл студентів вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації за статтю	53
2.19.	Розподіл студентів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації за галузями знань та статтю	54
2.20.	Розподіл студентів вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації за галузями знань та статтю	54
2.21.	Розподіл вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації за типами.....	55
2.22.	Випуск фахівців вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації по містах та районах у 2015 році.....	55
2.23.	Підготовка фахівців у вищих навчальних закладах I–II рівнів акредитації за освітньо-кваліфікаційними рівнями та напрямками.....	56
2.24.	Підготовка фахівців у вищих навчальних закладах III–IV рівнів акредитації за освітньо-кваліфікаційними рівнями та напрямками.....	56
3.	ЗАЙНЯТІСТЬ ТА БЕЗРОБІТТЯ	59
3.1.	Населення за рівнем економічної активності та статтю	60
3.2.	Економічна активність населення за статтю та віковими групами у 2015 році	61
3.3.	Населення за економічною активністю та статтю у 2015 році	61
3.4.	Рівень зайнятості населення за статтю, віковими групами та місцем проживання у 2015 році	62
3.5.	Рівень безробіття за методологією МОП за статтю, віковими групами та місцем проживання у 2015 році	62
3.6.	Рівень безробіття	63
3.7.	Безробітні (за методологією МОП) за причинами незайнятості за статтю у 2015 році.....	63
3.8.	Середньооблікова кількість штатних працівників за статтю та за видами економічної діяльності	64

3.9.	Динаміка середньооблікової кількості штатних працівників	66
3.10.	Питома вага заробітної плати жінок.....	66
3.11.	Умови праці працівників за видами економічної діяльності.....	67
3.12.	Пільги та компенсації працівникам за роботу зі шкідливими умовами праці за видами економічної діяльності.....	68
3.13.	Середньомісячна заробітна плата за статтю та за видами економічної діяльності.....	69
3.14.	Кількість та номінальна заробітна плата штатних працівників за статтю за видами економічної діяльності у 2015 році	73
3.15.	Чисельність державних службовців і посадових осіб органів місцевого самоврядування.....	74
3.16.	Кількість державних службовців і посадових осіб органів місцевого самоврядування за статтю та категоріями посад на 31 грудня 2015 року	77
3.17.	Кількість державних службовців за статтю та категоріями посад на 31 грудня 2015 року.....	78
3.18.	Кількість посадових осіб органів місцевого самоврядування за статтю та категоріями посад на 31 грудня 2015 року.....	79
4.	ЗЛОЧИННІСТЬ	80
4.1.	Розподіл осіб за статтю, які потерпіли від злочинів	81
4.2.	Кількість виявлених осіб за статтю, які вчинили кримінальні правопорушення за розділами Кримінального Кодексу України за 2015 рік.....	82
4.3.	Розподіл засуджених осіб за статтю, які скоїли злочини, за окремими видами злочинів.....	83
4.4.	Розподіл засуджених осіб за статтю, які скоїли злочини	83
5.	ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	84
5.1.	Кількість хворих з уперше в житті встановленим діагнозом злоякісного новоутворення, венеричної хвороби, активного туберкульозу за регіонами України у 2015 році.....	85
5.2.	Чисельність хворих з вперше в житті встановленим діагнозом злоякісного новоутворення за статтю.....	87
5.3.	Чисельність хворих з вперше в житті встановленим діагнозом злоякісного новоутворення за віком та статтю у 2015 році	87
5.4.	Чисельність хворих з вперше в житті встановленим діагнозом сифіліс за віком та статтю у 2015 році	87
5.5.	Чисельність хворих з вперше в житті встановленим діагнозом активного туберкульозу за статтю.....	88
5.6.	Чисельність хворих з вперше в житті встановленим діагнозом активного туберкульозу за віком та статтю у 2015 році	88
5.7.	Чисельність хворих з вперше в житті встановленим діагнозом гонококової інфекції (гонореї) за віком та статтю у 2015 році	88
5.8.	Кількість хворих уперше в житті встановленим діагнозом активного туберкульозу за статтю та віковими групами.....	89

5.9. Кількість хворих з уперше в житті встановленим діагнозом активного туберкульозу за статтю, віком та його нозологічними формами у 2015 році.....	90
5.10. Захворюваність населення за окремими віковими групами за регіонами України у 2015 році.....	91
5.11. Кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань за класами хвороб, статтю та окремими віковими групами у 2015 році	92
5.12. Питома вага уперше зареєстрованих випадків захворювань за статтю та класами хвороб	96
5.13. Кількість хворих з уперше в житті встановленим діагнозом розладу психіки та поведінки внаслідок уживання психоактивних речовин (наркологічні розлади) по регіонах України у 2015 році	97
5.14. Кількість хворих на розлади психіки та поведінки внаслідок уживання психоактивних речовин (наркологічні розлади), що перебували на обліку у медичних закладах по регіонах України	99
5.15. Кількість ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД з уперше в житті встановленим діагнозом по регіонах України у 2015 році	101
5.16. Кількість ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД, що перебували на обліку у медичних закладах, по регіонах України.....	102
5.17. Кількість ВІЛ-інфікованих з уперше в житті встановленим діагнозом за статтю.....	104
5.18. Кількість ВІЛ-інфікованих хворих за статтю у 2015 році.....	104
5.19. Кількість хворих на СНІД за статтю, що перебували на обліку у медичних закладах.....	105
5.20. Кількість хворих на СНІД за статтю у 2015 році.....	105
6. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ	106
6.1. Кількість спортсменів за статтю, що займаються всіма видами спорту.....	107
6.2. Загальна кількість населення, що займаються всіма видами фізкультурно-оздоровчої роботи.....	109
6.3. Питома вага спортсменів за статтю, що займаються всіма видами спорту.....	110
6.4. Питома вага населення за статтю, що займаються всіма видами фізкультурно-оздоровчої роботи.....	112
6.5. Кількість спортсменів за статтю у дитячо-юнацьких спортивних школах та спеціалізованих дитячо-юнацьких школах олімпійського резерву у 2015 році	113
6.6. Кількість спортсменів за статтю у школі вищої спортивної майстерності у 2015 році.....	114
6.7. Кількість штатних працівників фізичної культури та спорту за статтю у 2015 році.....	115
Основні методологічні визначення та поняття	117

ОСНОВНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ПОНЯТТЯ

Гендер (gender) – сукупність соціальних і культурних норм, які історично сформовані та залежать від біологічної статі людини.

Гендер – система ролей, статусів, відносин, відповідальностей, які по різному формуються суспільством для жінок і чоловіків, а потім транслюються й контролюються за допомогою соціальних інституцій.

Гендерна рівність – рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства.

Гендерна соціалізація – процес засвоєння людиною соціальної ролі, визначеної для неї від народження, залежно від того, чоловіком чи жінкою він/вона народилися.

Наявне населення – населення, яке на момент обліку знаходиться на даній території, враховуючи тимчасово проживаючих.

Постійне населення – населення, яке постійно проживає на момент обліку на даній території враховуючи тимчасово відсутніх.

Вік людини – період від народження до певного моменту її життя, Вік визначається кількістю повних років, що прожиті людиною на цей момент.

Вікова група – сукупність людей певного віку.

Середній вік населення визначається як середня арифметична зважена через ділення загального числа чоловіко-років (сума добутків значень віку, збільшеного на 0,5, на кількість населення в цьому віці) на загальну кількість населення.

Відомості про народження, смерті, шлюби та розлучення одержуються на підставі щорічної (щомісячної) статистичної обробки даних других примірників актів цивільного стану. У кількість народжених включаються тільки народжені живими.

Природний приріст (скорочення) населення – різниця між кількістю народжених живими і кількістю померлих.

Очікувана тривалість життя при народженні – кількість років, які в середньому належить прожити даному поколінню народжених за умови, що протягом всього життя цього покоління (при переході його від одного віку до іншого) рівень смертності буде дорівнювати сучасному рівню смертності населення в окремих вікових групах.

Відомості про шлюби та розлучення ґрунтуються на статистичному опрацюванні даних, які містяться в других примірниках актів цивільного стану, що укладаються в державних органах реєстрації актів цивільного стану.

Поточний облік шлюбів і розлучень враховує тільки укладання і припинення шлюбів, які оформлені юридично, і не включає випадки припинення шлюбів, якщо розлучення не були оформлені, а також припинення незареєстрованих шлюбів.

Шлюбний вік в Україні встановлений законом – 18 років для чоловіків і 17 років для жінок.

Час укладання шлюбу визначається моментом реєстрації шлюбу в органах реєстрації актів цивільного стану.

Шлюб припиняється з часу реєстрації розлучення в книзі реєстрації актів про розірвання шлюбу, тобто датою припинення шлюбу є не дата винесення рішення суду про розірвання шлюбу, а дата реєстрації розлучення в органах реєстрації актів цивільного стану хоча б одним з подружжя.

Економічно активне населення згідно з концепцією робочої сили – це населення обох статей віком 15–70 років, яке протягом певного періоду забезпечує пропозицію робочої сили для виробництва товарів та послуг. Економічно активними вважають осіб, зайнятих економічною діяльністю, яка приносить доход (зайняті), та безробітних.

Зайнятими вважають осіб у віці 15–70 років, які:

працювали впродовж обстежуваного тижня хоча б одну годину за наймом за винагороду в грошовому чи натуральному вигляді, індивідуально (самостійно), в окремих громадян або на власному (сімейному) підприємстві; працювали безкоштовно на підприємстві, у власній справі, що належить будь-кому з членів домогосподарства, або в особистому селянському господарстві з метою реалізації продукції, виробленої внаслідок цієї діяльності;

були тимчасово відсутні на роботі, тобто формально мали робоче місце, власне підприємство (справу), але не працювали впродовж обстежуваного періоду з певних причин.

Кількість найманих працівників підприємств, установ, організацій (охоплює зайнятих, які за місцем роботи уклали трудовий договір (контракт, договір цивільно-правового характеру) на постійній або тимчасовій основі. До цієї категорії віднесені працівники суб'єктів

підприємницької діяльності, бюджетних і фінансових установ та громадських організацій, а також кадрові військовослужбовці (крім строкової служби), особи рядового та начальницького складу правоохоронних органів.

Найманих працівників ураховують за місцем прикладання їх праці, тобто за місцем знаходження підприємства або його структурного підрозділу, що класифікуються за відповідними видами економічної діяльності.

Рівень економічної активності визначають як відношення (у відсотках) кількості економічно активного населення у віці 15–70 років до всього населення зазначеного віку чи населення відповідної соціально-демографічної групи.

Рівень зайнятості визначають як відношення (у відсотках) кількості зайнятого населення у віці 15–70 років до всього населення зазначеного віку чи населення відповідної соціально-демографічної групи.

Безробітні (за методологією МОП) – особи у віці 15–70 років (зареєстровані та незареєстровані в державній службі зайнятості), які одночасно задовольняють трьома умовами: не мали роботи (прибуткового заняття); впродовж останніх чотирьох тижнів активно шукали роботу або намагались організувати власну справу; впродовж найближчих двох тижнів були готові приступити до роботи, тобто почати працювати за наймом або на власному підприємстві з метою отримання оплати або доходу. До категорії безробітних також відносять осіб, які приступають до роботи протягом найближчих двох тижнів; знайшли роботу, чекають відповіді тощо.

Рівень безробіття (за методологією МОП) – відношення (у відсотках) кількості безробітних віком 15–70 років до економічно активного населення (робочої сили) зазначеного віку або відповідної соціально-демографічної групи.

До осіб працездатного віку, в рамках вибіркового обстеження населення (домогосподарств) з питань економічної активності, до 2012 року віднесені жінки у віці 15–54 років та чоловіки віком 15–59 років. Відповідно до Закону України “Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи”, до населення працездатного віку у 2012 році включено жінок віком 55 років, у 2013 році – жінок віком 56 років, у 2014 році – жінок віком 57 років, у 2015 році – жінок віком 58 років.

Зареєстровані безробітні згідно з чинним законодавством – це особи працездатного віку, які зареєстровані у територіальних органах центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції як безробітні і готові та здатні приступити до роботи.

Безробітними також визнають інвалідів, які не досягли пенсійного віку, та отримують пенсію по інвалідності або соціальну допомогу згідно чинного законодавства, а також осіб молодше 16-річного віку, які працювали та були звільнені у зв'язку зі змінами в організації виробництва і праці.

У зв'язку з набранням чинності з 01.01.2013 Закону України “Про зайнятість населення” змінено методологію формування державною службою зайнятості системи показників зареєстрованого ринку праці. Зокрема, статус безробітного надається незайнятим особам з першого дня реєстрації в державній службі зайнятості незалежно від зареєстрованого місця проживання чи місця перебування.

Рівень зареєстрованого безробіття визначають як відношення (у відсотках) кількості безробітних, зареєстрованих у державній службі зайнятості, до середньорічної кількості населення працездатного віку.

Навантаження зареєстрованих безробітних на одне вільне робоче місце (вакантну посаду) розраховують як відношення кількості зареєстрованих безробітних до кількості вільних робочих місць, вакантних посад, заявлених роботодавцями до державної служби зайнятості.

Економічно неактивне населення (поза робочою силою) – особи, які не можуть бути класифіковані як “зайняті” або “безробітні”.

До складу цієї категорії населення включають незайнятих осіб, які належать до таких соціальних груп: пенсіонери; студенти (учні) денної форми навчання; особи, які виконують домашні (сімейні) обов'язки; особи працездатного віку, які зневірилися знайти роботу; особи, які вважають, що немає підходящої роботи та не знають де і як її знайти; інші особи, які не мали необхідності у працевлаштуванні, а також ті, діяльність яких не відноситься до економічної (виконання неоплачуваної чи добровільної роботи тощо).

Підготовка та підвищення кваліфікації працівників охоплює осіб, які пройшли навчання безпосередньо на виробництві та в навчальних закладах різних типів за договорами за рахунок коштів підприємств.

Підготовка новим професіям уключає первинну професійну підготовку осіб, які раніше не мали професії, та перепідготовку працівників за іншою, порівняно з раніше здобутою, професією.

Підвищення кваліфікації – навчання з метою поглиблення раніше здобутих знань, умінь і навичок на рівні вимог виробництва чи сфери послуг.

До категорії працівників, які пройшли професійну підготовку та підвищення кваліфікації, не враховують працівників, які пройшли навчання за направленням державної служби зайнятості або самостійно навчались у навчальних закладах.

Номінальна заробітна плата – нарахування працівникам у грошовій та натуральній формі за відпрацьований час або виконану роботу: тарифні ставки (посадові оклади), премії, доплати, надбавки, а також інші види оплати за невідпрацьований час. Вона включає обов'язкові відрахування із заробітної плати працівників: податок на доходи фізичних осіб, єдиний соціальний внесок.

До номінальної заробітної плати не відносять:

грошове забезпечення кадрових військовослужбовців та осіб рядового й начальницького складу;

виплати, що здійснені за рахунок коштів фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності;

оплата перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів роботодавця;

суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, здійснені роботодавцем.

До дошкільних навчальних закладів належать ясла, ясла-садки, дитячі садки сімейного, комбінованого, компенсуючого типу (спеціальні та санаторні), навчально-виховні комплекси тощо.

До загальноосвітніх навчальних закладів належать школи, ліцеї, гімназії, колегіуми, навчально-виховні комплекси (об'єднання), санаторні школи всіх ступенів, а також спеціальні школи.

Загальноосвітні навчальні заклади першого ступеня (початкова школа) забезпечують початкову загальну освіту, другого ступеня (основна школа) – базову загальну середню освіту, третього ступеня (старша школа) – повну загальну середню освіту.

Професійно-технічні навчальні заклади – навчальні заклади для забезпечення потреб громадян у професійно-технічній освіті. Випускнику

професійно-технічного навчального закладу, який успішно пройшов кваліфікаційну атестацію, присвоюється кваліфікація "кваліфікований робітник" з набутої професії відповідного розряду (категорії).

До вищих навчальних закладів належать технікуми, училища, коледжі, інститути, консерваторії, академії, університети тощо.

Відповідно до статусу вищих навчальних закладів встановлено чотири рівні акредитації: I – технікуми, училища, II – коледжі та інші прирівняні до них заклади, III і IV – академії, університети, інститути, консерваторії.

Вищі навчальні заклади здійснюють підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями:

молодший спеціаліст – забезпечують технікуми, училища, інші вищі навчальні заклади I рівня акредитації;

бакалавр – забезпечують коледжі, інші вищі навчальні заклади II–IV рівнів акредитації;

спеціаліст, магістр – забезпечують вищі навчальні заклади III і IV рівнів акредитації.

Кримінальний кодекс України – систематизована сукупність юридичних норм, установлених найвищим органом законодавчої влади, що визначають, які суспільно небезпечні діяння є злочинними і які покарання належить застосовувати до осіб, що їх вчинили.

Злочином визнають передбачене кримінальним законом суспільно небезпечне діяння, що посягає на суспільний лад України, його політичну й економічну системи, власність, особу, політичні, трудові, майнові та інші права і свободи громадян, а так само інше передбачене кримінальним законом суспільно небезпечне діяння, яке посягає на правопорядок.

Кількість виявлених злочинів – офіційно виявлені суспільно небезпечні діяння, які передбачені Кримінальним кодексом.

Всього виявлено злочинів", "Всього виявлено осіб, які скоїли злочини" – дані подаються на основі фактів офіційної реєстрації правоохоронними органами

Умисним злочин визнають тоді, коли особа, яка його вчинила, усвідомлювала суспільно небезпечний характер своєї дії або бездіяльності, передбачала її суспільно небезпечні наслідки і бажала їх або свідомо допускала настання цих наслідків.

Тяжкими злочинами визнають умисні діяння, що являють підвищену суспільну небезпеку.

Відповідальність неповнолітніх – кримінальній відповідальності підлягають

особи, яким до вчинення злочину минуло шістнадцять років; особи, які вчинили злочин у віці від чотирнадцяти до шістнадцяти років, підлягають кримінальній відповідальності лише за вбивство, умисне заподіяння тілесних ушкоджень, що спричинили розлад здоров'я, згвалтування, крадіжку, грабіж, розбій, злісне або особливо злісне хуліганство, умисне знищення або пошкодження майна юридичних та фізичних осіб, що спричинило тяжкі наслідки, а також за умисне вчинення дій, які можуть викликати аварію поїзда.

Наркотичними засобами визнають лікарські препарати та речовини (барбаміл, кодеїн, морфін, омнопон, фенамін, ефедрон тощо), а також рослини або їх частини, що містять наркотики (різні сорти конопель, маку або макової соломи тощо).

Психотропні речовини – до наркотичних засобів належать і деякі психотропні речовини, що включені в перелік наркотичних засобів (ДЕТ, ДМТ, ЛСД, мескалін, альфітамін, амобарбітал та ін.). Прекурсори – токсичні речовини (фенілацетон, ацетон, ефедрин, калію перманганат).

Торгівля людьми – означає здійснювані з метою експлуатації, вербування, перевезення, передачу, приховування або одержання людей шляхом загрози силою або її застосування або інших форм примусу, викрадання, шахрайства, обману, зловживання владою або уразливістю положення, або шляхом підкупу, у вигляді платежів або вигод, для одержання згоди особи, яка контролює іншу особу.

Усього засуджено осіб – дані надаються на основі фактів офіційної реєстрації кількості осіб, що були засуджені територіальними судовими інстанціями Державної судової адміністрації України,